

*Londonban hej, van sok számos utca / és minden utcán
több sarok,*

*És minden sarkon vannak házak és minden házon
ablakok.*

*De mind egész nagy Albionban / nincs szebb oly ablak,
mint ahonnan*

A legszebb rózsaszál virít, / a legszebb rózsaszál virít.

*A Wallen street-en hogyha járok / a legnagyobb úr én
vagyok.*

Megsüvegelnek az utcaseprők, / és csizmadiainasok.

*Ha pénzem nincsen, iszom hitelbe, / enyém a legszebb
lány szerelme,*

A legszebb rózsza ott virít, / a legszebb rózsza ott virít.

Lassan eltelt a nyár. Apám taxit fogadott, s négyesben, anyámmal s a három éves Laci öcsémmel utaztunk Vácra Újpesten keresztül. Újpesten megláttam egy patikát. S mondtam, hogy álljunk meg, mert fáj a fejem. Ilyen, akkori életemben, még nem volt soha. Átmentem a gyermekkor minden ragályos betegségén: kanyaró, skarlát, bárányhimlő, szamárköhögés, diftéria, de a fejem nem fáj soha. Gyomorrontásom lehetett, de nem emlékezem rá. Beszedtem, amit a patikában adtak, s mentem tovább. Mire megérkeztünk, elmúlt a fejfájás.

Sok mindent lehet csinálni az emberrel, de az Istentől kapott természet jelez. Jelzi, ha merénylet készül. Jelezte. Lehet fejest ugrani. A vízbe biztosan. Másba nem biztos. Meg is teremté az embert. A maga képére és hasonlatosságra. Férfinak és nőnek teremtette... Tessék ezt szublimálni! Lehetséges ez? Papot azzal nevelnek, hogy azt mondják nekik, hogy ez bizony lehetséges, és a siker rajtunk fordul. Mivel lehet szublimálni? Egy másik szerelemmel. Az Isten irántin.

Majd mondja meg, aki regényírásra biztatott, hogy csináljam-e tovább. Mert én csak ilyet tudok írni. Ez lenne első fejezete - a regénynek. Ki nem tud majd elaludni ettől?

TÓTH FERENC

ÁLLAMOSÍTÁS AZ ÓKORI EGYIPTOMBAN

AVAGY MIÉRT KELL MEGOLDANUNK A LAKOSSÁGI ELLENŐRZÉSŰ GABONATÁROLÁST

Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen. Nem azért küldte el Isten a Fiát a világba, hogy elítélje a világot, hanem, hogy üdvösséget szerezzen a világnak.

Szenes kalászkok énekelnek Gonosz, csúfos éneket:/ „Korgó gyomrú magyar paraszt, Hát mi vagyok én neked?” (Ady Endre: A grófi szerűn)

Nem volt az olyan rég, amikor a búzát még életnek hívtuk, amikor még Krisztus képét láttuk minden búzaszemen. A pénzemberekből lett grófok szerűjén azonban elégett valami olyan is, ami a szemnek láthatatlan: a gabona tisztelete, az élet tisztelete. A közelmúltban olvastam egy mezőgazdasági szaklapban, hogy túl kellene már lépünk azon a régimódi szemléleten, hogy a gabona étkezésre, a tűzifa pedig fűtésre való. Egyik is, másik is növényi biomassza, amit állítólag arra kell használnunk, amire éppen kifizetődőbb. Márpedig idén, 2009-ben a gabona ára a tűzifa ára alá kúszott... Vannak, akik ilyenkor úgy gondolják, hogy ideje beszerezniük olyan kazánt, amiben a gabona jó hatásfokkal égethető, és vannak, akik szerint nem érdemes ennyi gabonát termelnünk és tárolnunk. Szerintem viszont – és ezzel a véleményemmel nem vagyok egyedül – a gabonaégetés épp olyan gyalázatos erkölcsi szétesés, mint az emberevés, egyébként pedig soha nem volt még olyan fontos a gabonatermelés és -tárolás, mint a most következő időkben. Hogy miért? Mert a természetben a szokatlanul nagy bőséget szükség, inség szokta követni. És ha nem gondoskodunk magunkról most, a bőség idején, majd gondoskodnak a birodalmi válságkezelő szakemberek, de annak súlyosabb ára lehet, mint gondolnánk.

Ugorjunk vissza lélekben néhány évezredet. Az egyiptomi Józsefet (Mózes első könyve) a gondoskodás, a bölcs előrelátás, a testvéri szeretet, a megbocsátás és a nagylelkűség jelképének szokás tekinteni. Nézőpont kérdése. A leszármazottai, szellemi örökösei részéről természetes ez az értékelés. Mi magyarok azonban jobban tesszük, ha az egyiptomiak

szemszögéből is megvizsgáljuk az eseményeket, és párhuzamba állítjuk saját történelmünk idevágó részeivel.

És monda a Faraó Józsefnek: Én vagyok a Faraó, de te nálad nélkül senki se kezét, se lábát fel ne emelhesse egész Égyiptom földén. És nevezé a Faraó József nevét Czafenát-Pahneákhnak, és adá néki feleségül Aszenáthot, Potiferának On papjának leányát. És kiméne József Égyiptom földére. József pedig harmincz esztendőös vala, mikor a Faraó előtt, az égyptomi király előtt álla. Kiméne tehát József a Faraó elöl, és bejárá az egész Égyiptom földét. És a föld a hét bő esztendő alatt tele marokkal ontá a termést. És összegyűjté a hét esztendőnek minden eleségét, mely vala Égyiptom földén, és a városokba takarítá az élelmet, minden városba a körulte levő határ élelmet takarítá be. És felhalmozá József a gabonát, mint a tenger fővénye, igen sokat, annyira, hogy megszűntek azt számba venni, mivelhogy száma nem vala. 1 Móz. 41, 44-49.

József tehát, miután bebizonyította, hogy jobb „szakember”, mint egyiptomi kollégái, gazdasági és közigazgatási teljhatalmat kapott a fáraótól. Ez szükséges is volt ahhoz, hogy a rendkívüli gabonabeszolgáltatást és az állami gabonátárolást megszervezhesse. Ebben első ránézésre nincs is semmi rossz, hiszen a központosított tárolás sokkal olcsóbb és hatékonyabb, mint az elaprózott, egyéni tárolás. Csakhogy minden éremnek két oldala van. A központosítással együtt jár a függőség. A függővé tett tömegek önvédelmi lehetőségei pedig – történelmi tapasztalataink alapján – jelképesnek is alig mondhatók.

Elméne azért József és tudtára adá a Faraónak, és monda: Az én atyám és atyámfiai, juhaikkal, barmaikkal és mindenökkel valamijök volt, ide jöttek Kanaán földéről; és most Gósen földén vannak. És vön ötöt az ő testvérei közül, és állítá őket a Faraó elé. És monda a Faraó a József testvéreinek: Mi a ti életmódotok? És mondának a Faraónak: Juhpásztorok a te szolgálid, mi is, mint a mi atyáink. És mondának a Faraónak: Azért jöttünk, hogy e földön tartózkodjunk, mert a te szolgálid barmainak nincs legelője, mivelhogy elhatalmazott az éhség Kanaán földén: hadd lakjanak azért most a te szolgálid Gósen földén. És szóla a Faraó Józsefnek, mondván: A te atyád és a te atyád fiai jöttek te hozzád. Égyiptom földé ímé előtted van; e föld legjobb részében telepítsd le a te atyádat és atyádfiait, lakozzanak a Gósen földén: ha pedig tudod, hogy vannak közöttök arra termett emberek, tedd azokat az én barmaim gondviselőivé. 1 Móz. 47, 1-6.

Figyeljünk a részletekre! Nem elég, hogy Egyiptom legjobb földjén telepíthette le József az atyafiságát, még állami hivatalokat is osztozathatott közöttük. Mert aki a fáraó nyájának gondviselője, az már nem egyszerűen juhász, hanem köztisztviselő!

De miért is jöttek ezek az emberek Egyiptomba? Mert a gazdasági válság az ő korábbi „hazájukat” már elnyelte. Az egyiptomiak pedig látszólag minderről nem vesznek tudomást, hisz Egyiptomban még van olcsó áru a bevásárlóközpontokban, a tévésorozatok töretlenül folytatódnak, és nem lőnek az utcán, legfeljebb a nemzeti ünnepeken, és csak az izgágakra, akik ilyenkor nem maradnak rendes fogyasztóként a tévé előtt.

És ellátja vala József az ő atyját és atyafiait, és az ő atyjának egész házanépét kenyérrel, gyermekeik számához képest. És kenyér nem vala az egész föld kerekéségén, mert igen nagy vala az éhség, és elalélt vala Égyiptom földé, és a Kanaán földé az éhség miatt. József pedig mind összeszedé a pénzt, a mi találtatik vala Égyiptomnak és Kanaánnak földén a gabonáért, a melyet azok vesznek vala; és bévivé József a pénzt a Faraó házába. És mikor elfogyott a pénz Égyiptom földéről is, Kanaán földéről is, egész Égyiptom Józsefhez méne, mondván: Adj nekünk kenyeret, miért haljunk meg szemed láttára, azért hogy nincs pénz? És monda József: Hozzátok ide barmaitokat, és adok néktek a ti barmaitokért, ha nincs pénz. És elvivék barmaikat Józsefhez, és ada nekik József kenyeret lovakért, juhokért, ökrökért és szamarakért: és eltartá őket abban az esztendőben kenyérrel az ő barmaik összeségéért. Mikor pedig elmúlék az esztendő, menének hozzá a második esztendőben, és mondanának néki: Nem titkolhatjuk el uramtól, hogy bizony elfogyott a pénz, és a barom-nyájak mind uramnál vannak, a mint látja az én uram semmi sem maradt, csak testünk és földünk. Miért vesszünk el szemed láttára mind magunk, mind földünk? végy meg minket és földünket kenyéren, és mi és a mi földünk szolgálai leszünk a Faraónak; csak adj magot, hogy éljünk s ne haljunk meg, és a föld ne pusztuljon el. Megvevé azért József egész Égyiptom földét a Faraó részére, mert az Égyiptombeliek mind eladák az ő földjüket, mivelhogy erőt vett vala rajtuk az éhség. És a föld a Faraóé lön. A népet pedig egyik városból a másikba telepíté Égyiptom egyik határszélétől a másik széléig. 1 Móz. 47, 12-21.

Tehát mi is történt, amikor már Egyiptomot is elérte a gazdasági válság? Először a lakosság teljes pénztartalékát vonta be József, majd államosította a teljes állatállományt. Az állatállomány abban az időben

nem csak élelmet jelentett, hanem a közlekedés, az áruszállítás és a földművelés eszközparkját is. Milyen érdekes egybeesés, hogy a válságot megelőzően pont ebben az ágazatban kaptak köztisztviselői állást József testvérei...

Mivel a gazdasági válság folytatódott, a kétségbeesett és kiszolgáltatott egyiptomiak végül a személyes szabadságukról és a földtulajdonukról is lemondtak, József pedig bevezethette a 20%-os átalányadót. A legsúlyosabb csapás azonban nem a rendszeres adó bevezetése volt, hanem az, hogy József gyökértelen tömeggé tette Egyiptom hajdan büszke népét. Miért kellett a népet összevissza költöztetni? Ugyanazért, amiért bennünket is össze-vissza költöztettek a szovjet helytartóság idején. „Tetszettek volna forradalmat csinálni” mondta Antall József, amikor elmaradt a népnézők számonkérése 1989 után. Aki nem a szülőföldjén él, az könnyebben hajtja igába a fejét, az nem tud már „forradalmat csinálni”, legfeljebb lázadozni. Mert amíg a szülőföldjén élő embert minden fa, minden sírdomb, minden szál fű arra fogja emlékeztetni, hogy valaha szabad emberként éltek itt az ősei, addig a gyökértelen proletár, aki nem a szülőföldjén él, akire nem köszönnek vissza a nagyszülei ültette fák nap mint nap, egy idő után már el sem tudja képzelni, hogy szabad, önellátó emberként is lehetséges élni.

Csak a papok földét nem vevé meg, mert a papoknak szabott részek vala a Faraótól és abból a szabott részből élnek vala, a mit nékik a Faraó ad vala; annak okáért, nem adák el az ő földjüket. 1 Móz. 47, 22.

Ez a döntés várható volt, hiszen József beházasodott egy rangos papi családba. Szerintem azonban József akkor is megkímélte volna a papok földjét, ha nem lett volna családiragot érdekelte ebben. Amit az egyiptomiak életében jelenthetett a papság, azt jelenti a mi életünkben a tömegtájékoztató ipar. Velük muszáj volt Józsefnek alku kötnie annak érdekében, hogy öntudatára ne ébredhessen a nép. Mert ha a nép ráébredt volna, hogy milyen csapdába csalták, kegyetlenül elszámoltatta volna Józsefet is és a fáraót is. Ugyanis azt a gabonát, amit a szűkös esztendőben arcátlanul nagy áron osztott József a népnek, azt maga a nép termelte meg. Ha a tömegtájékoztató ipar azt sulykolja, hogy örüljön a nép, mert kegyes és gondos urai megkímélték nyomorult életét, akkor meghunyászkodik, legfeljebb néha morog. Ha viszont azt hallanák az emberek, hogy a föld azé, aki megműveli, és a mag azé, aki megtermeli, akkor a nép nem hagyja magát kisémmizni.

És monda József a népnek: Ímé megvettelek titeket a mai napon, és a ti földeteket a Faraónak. Ímhol számotokra a mag, vessétek be a földet. És takarásokról adjatok a Faraónak egy ötödrészt; négy rész pedig legyen a tiétek, a mező bevetésére és éléstekre, mind magatoknak, mind házatok népének, és gyermekeiteknek eledelül. És mondának: Életünket megtartottad; hadd találjunk kegyelmet uram szemei előtt, és szolgálj leszünk a Faraónak. És törvénynyé tevé azt József mind e mai napig Égyiptom földén, hogy a Faraóé az ötödrész, csak a papok földje, egyedül az nem volt a Faraóé. Lakozék azért Izrael Égyiptom földében a Gósen földén, és ott megöröködének, s megsaporodának és megsokasodának felette igen. 1 Móz 47, 23-27.

A végkifejlet magáért beszél. Az izraeliták gyors térnyerése azonban a végnek csak a kezdete volt. Mózes második könyvéből kiderül, hogy a következő egyiptomi nemzedék még nagyobb nyomorúságot kellett átéljen annak következtében, hogy kialakult egy kezelhetetlenül nagy létszámú belső ellenség. De ez már egy másik történet. Lényeg az, hogy Egyiptom később nem tudott ellenállni a görög és római jelmezbe öltöztetett züllesztésnek sem, és népe szép lassan beolvadt a nyakára szaporodó, arabul beszélő tömegbe. Ez bizony nemzethalál, és nem éppen a dicsőséges változat.

Nézzük, mit ronthattak el az egyiptomiak, mitől váltak ennyire kiszolgáltatottá és befolyásolhatóvá? Itt a következtetés irányát megfordítom, azaz most a magyar gazdálkodás történetét vetítem vissza az egyiptomi időkre.

Az első hiba az lehetett, hogy az ártéri gazdálkodásról az egyiptomiak áttértek az öntözéses gazdálkodásra. A kettő között lényeges különbség, hogy amíg az ártéri gazdálkodás csekély, de pontosan tervezett beavatkozással segíti a víz szétterülését és visszahúzóását, addig az öntözéses gazdálkodás erővel viszi a vizet a szomszjas földekre. Azon túlmenően, hogy az öntözés szikesíti a talajt, társadalmi kárt is okoz. Míg az árterek elaprózott földmunkáit a helyi közösségek külső segítség nélkül végzik, addig az öntözőcsatorna-hálózat kiépítése „nagyberuházás”, amit vagy az állam végez, vagy valamilyen gazdasági érdekcsoport, külső vállalkozó. Ez máris gazdasági és munkaszervezési függőséget okoz.

A második hiba a természetes élőhelyek elpusztítása volt. Az öntözéses gazdálkodás kevésbé illeszkedik a táj adottságaihoz, mint az ártéri

gazdálkodás. Rengeteg műtárgyat (gátakat, zsilipeket, tározókat, utakat, stb.) igényel, amelyeknek bizony útjában állnak az erdőfoltok, lápok, mocsarak, időszakos vízfolyások és egyéb természetes tájalkotók. Márpedig ahogy fogynak a vízi és szárazföldi élőhelyek, úgy fogy a hal- és vadállomány. Ha „vadat s halat” nem ad eleget a táj, akkor szántó- és legelőgazdálkodás vagy élelmiszer-kereskedelem nélkül már nem lehet életben tartani a lakosságot. Tehát a bérből, fizetésből vagy segélyből élőkön kívül megélni csak az tud, akinek földje és állatállománya vagy egyéb nyilvántartásba vehető termelő tulajdona van. Akinek állása vagy tulajdona van, az adóztatható, zsarolható, megfélemlíthető, gazdaságilag tönkre tehető, jogilag pedig gúzsba köthető.

A harmadik hiba az árutermelő gazdálkodás általánossá válása és az önellátó gazdálkodás elszorvasztása. Sokak fejében él az a civilizációs hittétel, hogy az árutermelés fejlettebb gazdálkodási mód, mint az önellátás, ráadásul több embert képes táplálékkal és munkával ellátni. Ennek a dogmának szerintem még az ellenkezője sem igaz. Fejlettebb-e a daganatsejt, mint az önkorlátozásra képes, egészséges sejt? Az önellátó

gazdálkodásra épülő társadalmakban elképzelhetetlen a tömeges munkanélküliség is és a túlnépesedés is. Ha ugyanis a táj embereltartó-képessége növekszik, akkor több dolgos kézre van szükség, így több gyermek születik; ha viszont

csökken a táj termékenysége, akkor azonnal vissza kell fogni az éhes szájak sokasodását. Ennek legegyszerűbb módja, ha kolostorba vagy hadba vonul az, akinek nem jut kapanyél. Az árutermelésre és magántulajdonra alapozott társadalom azonban elodáztatja a „mélyszegénységben élő” rétegek túlnépesedésének és a viszonylagos jólétben élők túlfogyasztásának a gondját, hisz kereskedelemmel, erőforrás-átcsoportosítással, hitelfelvétellel, a természet és a jövő kiárusításával (pl. kereskedelmi célú erdőirtással vagy külszíni fejtéssel) sokáig fenn tudják tartani a gazdaság működőképességének látszatát és a megszokott, de valójában tarthatatlan fogyasztási szokásokat.

Mi a megoldás? Elsősegélyként mindenhol helyben fel kell mérnünk, hogy mennyi tárolt gabona van ténylegesen magyar tulajdonban, azaz olyan emberek kezében, akik vállalnák a biztonsági tartalékolást a helyi közösség érdekében és a helyi közösség segítségével (pl közös pénzügyi kockázatvállalással, természetbeni segítséggel). Számomra figyelmeztető jel a jelenlegi elképesztően alacsony gabonaár. Hogy hová vezethet, ha az államra, az EU-ra vagy ismeretlenekre bizzuk a gabonátárolást, azt Egyiptom szétzüllésének történetéből már ismerjük. Amikor már eladhatatlanul olcsó a gabona, az arra figyelmeztet, hogy a közeljövőben megfizethetetlenül drága lehet, vagy esetleg egyáltalán nem lesz. Élelemhiány esetén pedig a lakosságot nagyon könnyű annyira sarokba szorítani, hogy lemondjon maradék jogairól is.

A magyar tulajdonú tárolt gabona most fontosabb még a saját malomnál is, mert szükséghelyzetben öröletlen búzából is lehet jó ételeket készíteni, de az üres malommal nem sokra megyünk. Jelenlegi kiskereskedelmi áron (40 Ft/kg) egy felnőtt ember egy évi kenyérgabona-szükséglete 10-15 ezer forintból megvásárolható! Nagy tételnél ennek a feléért is "leköthetnénk" a gabonát azoknál a honfitársainknál, akik az ajánlatunk hiányában kényszerűségből áron alul is eladnák a gabonát a bibliai József szellemi örököseinek. Lekötés, közös tárolás helyett szóba jöhet a háztartási szintű egyéni tárolás is, például leselejtezett, gondosan kiszárított boroshordókban, vagy ha nagyon száraz gabonánk van, akár légmentesen záró műanyag hordókban is, hogy egér, moly vagy zsizsik ne tegye tönkre a készleteinket.

Javaslom, hogy mindenki kezdje el tehetségéhez mérten a felderítést, aztán osszuk meg egymással a tapasztalatokat, a bevált ötleteket és a valóban felmerülő buktatókat. Azért csak a valóban felmerülő buktatókat, mert előszeretettel fojtjuk meg a cselekvési ötleteket fölösleges aggályokkal. Ne a bevásárlóközpontokat rohanjuk meg pánikot keltve, hanem gondos szervezőmunkával előzzük meg, hogy az „égő élet heve” kazánokat fűtsön az élelmiszerválság árnyékában!

(Kelt 2009-ben Máriabesnyőn, Kikelet havának 22. napján)

